

Regionalna geografija Afrike

17.

Demokratska Republika Madagaskar

Površina: 587 000 km²

Broj stanovnika: 23,8 milijuna

Gustoća naseljenosti: 41 st./km²

Glavni grad: Antananarivo (bivši Tananarive)

BDP (*per capita*): 1500 USD

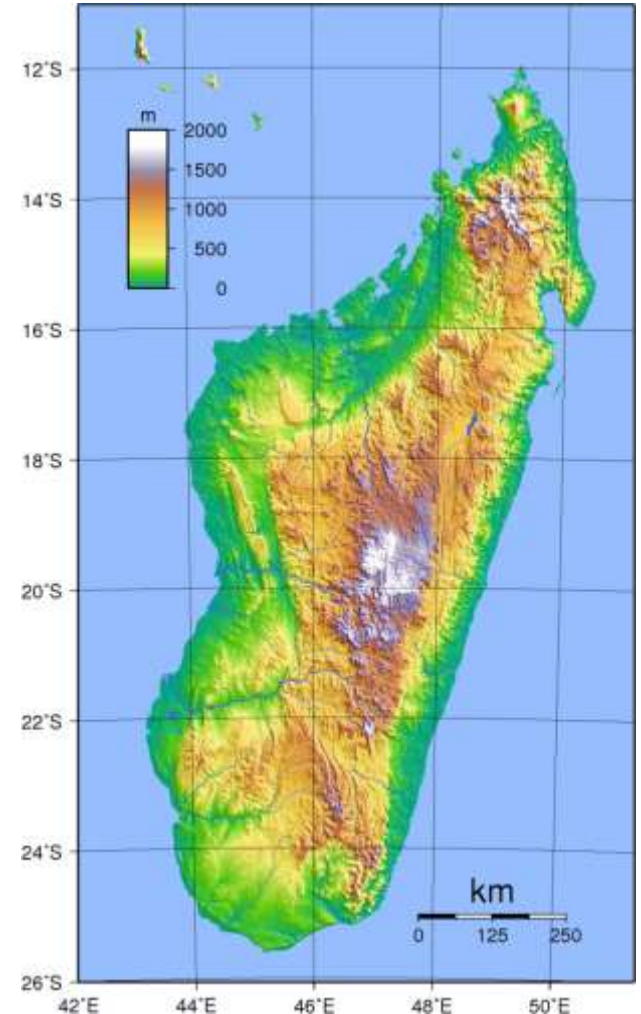
- Otočna država u Indijskom oceanu. Od afričkog kopna odvojena je Mozambičkim kanalom.
- Do 1975. g. zemlja se nazivala **Malgaškom Republikom**.
- Ime **Madagaskar** potječe iz 13. st. i prvi je puta zabilježeno u kronikama Marka Pola; pogrešna transliteracija imena *Mogadishu* (glavni grad Somalije).
- Podijeljen je u šest provincija: **Antananarivo, Antsiranana, Fianarantsoa, Mahajanga, Toamasina, Toliara**.

Prirodno-geografska obilježja

Reljef

- Madagaskar predstavlja stari dio mase Gondvane i odvojen je od Afrike u tercijaru.
- Otokom dominira središnji planinski masiv djelomično vulkanskog porijekla. Geološki sastav – škriljavci i graniti prekriveni mlađim sedimentima. Najviši vrh Madagaskara je **Tsaratanana** (2886 m).
- Na zapadnom dijelu otoka dominiraju mezozojske naslage (trijas, jura i kreda.)

Izvor: <http://digitalsafari.org/legacy2015/madagascar/maps.html>

- Primorski lanci planina protežu se uz Indijski ocean i prelaze 2600 m visine (*Joaindra*). Na zapadu i jugozapadu otoka prostiru se aluvijalne ravnice.
- Obala je dugačka oko 4500 km i slabo je razvedena. Istočna je obala ravna s manjim brojem pješčanih sprudova i laguna. Sidrišta su otvorena, a jedina veća luka je **Tamatave**, zaštićena koraljnim grebenom.
- Južna ekvatorska struja oblikuje pješčane sprudove koji zatvaraju lagune. Lagune su međusobno povezane kanalima (**Pangalanes kanal**) koji se pružaju od sjevera prema jugu u dužini od 640 km (**Foulpointe-Farafangana**).

Prizor s kanala Pangalanes

- Sjeverozapadna obala je razvedenija s više obala i zaljeva, jugozapadna obala je pretežito niska, dok je južna strma pod utjecajem vjetra, valova i morskih struja. Veći otoci su **Nosy Be** (SZ) i **Nosy Ste Marie** (SI).

Klima

- Otok se nalazi pod utjecajem vlažnih pasatno-monsunskih vjetrova s Indijskog oceana. Sjever otoka ima Af tip klime, a jug Aw.
- Temperature se u siječnju kreću između 21 °C i 26 °C (na jugu do 33 °C), a u srpnju od 13 °C do 20 °C.
- Oborine su izraženije na istočnom visočju, od 2000 do 5000 mm (dolina rijeke **Sambirno**). Unutrašnje visočje prima od 1500 do 3000 mm, zapadni dio otoka od 500 do 1000 mm, a jugozapadni i sjeverni samo 250 do 500 mm (zbog smještaja u zavjetrini dominantnih vjetrova).

Vode

- Razvođe se nalazi u blizini istočne obale pa je riječna mreža istaknutija na zapadu.
- Najveće rijeke su **Betsiboka** i **Tsiribihina**, dugačke oko 500 km. Na istočnoj obali rijeke su kratkog toka s mnogobrojnim brzacima i vodopadima.
- Jezera su uglavnom vulkanskog porijekla. Najveća su **Alaotra** (220 km²), **Itasy** i **Tritriva**. Jezero Alaotra duboko je samo 60 cm i važno je središte uzgoja riže.

Geografski smještaj jezera Alaotra

Izvor: <http://www.travelmadagascar.org/CITIES/Alaotra.html>

Fitogeografska obilježja

- Na vlažnijim dijelovima visočja rastu tropske kišne šume koje u visokim predjelima prelaze u svijetle kserofitne šume, pašnjake i travnate stepe. Na zapadu otoka zbog manje količine oborina prevladavaju savane s kserofitnim šumama. Obale otoka uglavnom su pod šumama mangrova.

Zoogeografska obilježja

- Odvajanje od afričkog kontinenta u tercijaru uvjetovalo je razvitak zasebne faune (*Madagaskarska zoogeografska regija*). Na Madagaskaru ne žive životinje karakteristične za afričko kopno (velike, mačke, majmuni, slonovi i sl.). Faunu otoka obilježava veliki broj endema (lemuri i više vrsta ptica). Lemuri su primitivan rod primata koji žive jedino na Madagaskaru i Komorskim otocima.

Madagaskarski prstenorepi lemur (*Lemur catta*)

Izvor: <http://www.classtools.net/FB/1107-MEHk64>

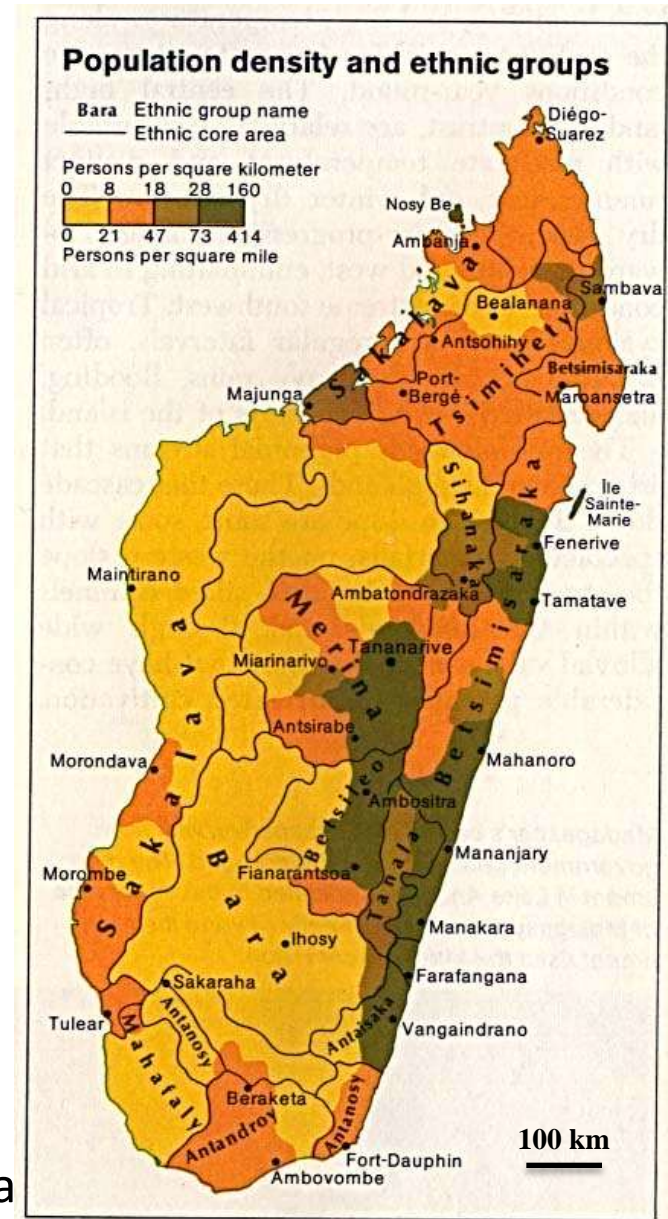
Stanovništvo

- Stopa prirodnog prirasta oko 2,5 %; natalitet 3,2 %; mortalitet 0,7 %. Smrtnost dojenčadi oko 4 %.
- Dobna struktura: mlado st. 40 %, zrelo 57 %, staro 3 %.
- Jedan liječnik na 6000 st.
- Oko 40 000 zaraženih HIV/AIDS-om; samo 0,2 % odraslog stanovništva.
- Pismenost: 65 %.
- Očekivano trajanje života: M 64 g., Ž 68 g.
- Urbano stanovništvo: 35 %, ali je godišnja stopa porasta urbanog stanovništva oko 4,7 % i među najvišima je u svijetu.

Etnički sastav

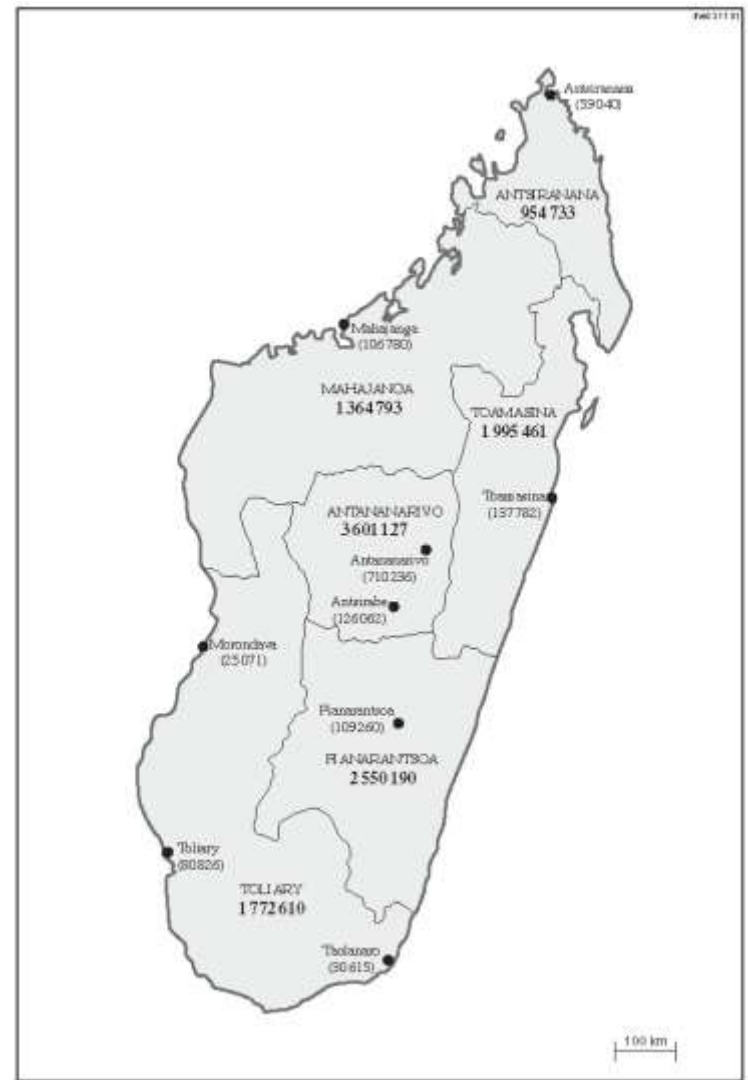
- **Malgasi 98,8 %**. Plemena: **Merina** i **Betsileo** (malajsko-polinezijsko porijeklo), **Sakalavi**, **Betsimisaraka**, **Antaisaka** (miješano porijeklo: afričko, malajsko-polinezijsko i arapsko).
- Ostalo: Komori, Indijci i Pakistanci, Francuzi.
- *Religijska struktura*: katolici 26 %, protestanti 23 %, muslimani 2 %, tradicionalne vjere 49 %.

Gustoća stanovništva i razmještaj glavnih plemena

Gradovi

- **Antananarivo**, glavni grad, oko 2,6 mil. st. Smješten je u središnjem dijelu zemlje. Glavni grad postaje 1895., kada ga zauzimaju Francuzi. U vrijeme kolonijalne vladavine bio je poznat pod nazivom **Tananarive**.
- **Toamasina** (prije **Tamatave**), oko 275 000 st. Najvažnija luka Madagaskara. Smješten na istočnoj obali. Povezan je željeznicom s glavnim gradom.
- **Mahajanga** (prije **Majunga**), oko 220 000 st., grad i luka na SZ obali. Osnovali su ga Arapi oko 1700 g.

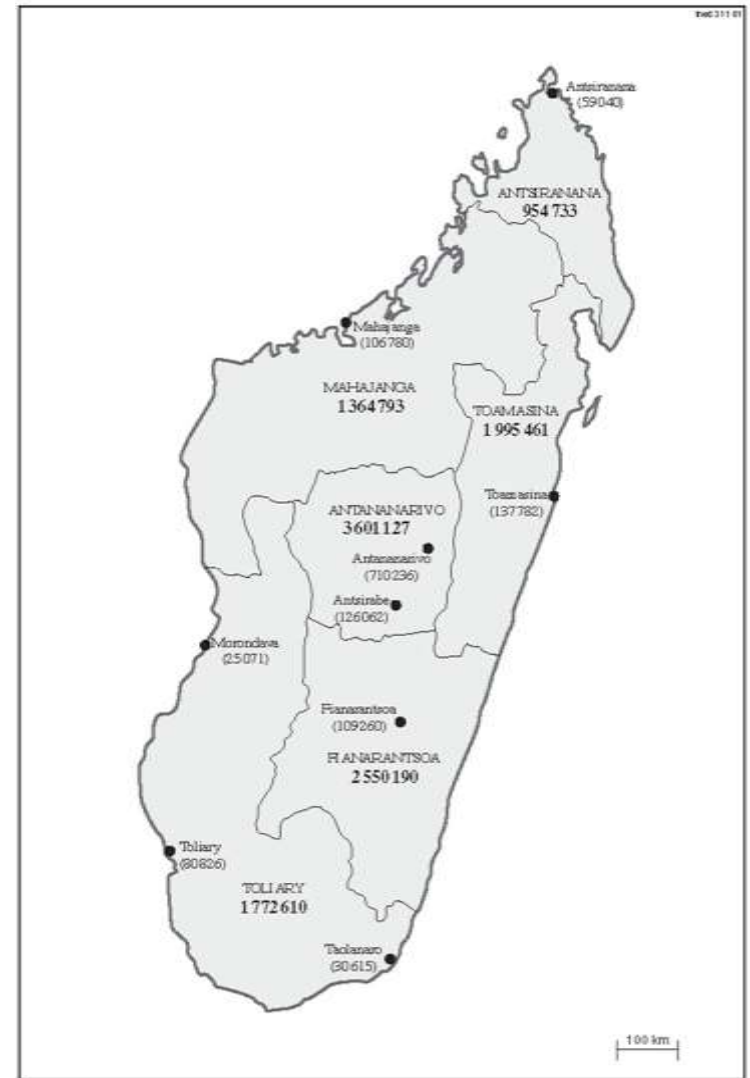

Najveća naselja i provincije Madagaskara

Izvor: <https://www.cairn.info/revue-population-2001-4-page-657.htm>

Gradovi

- **Fianarantsoa**, oko 190 000 st. Smještena je u unutrašnjosti II dijela otoka. Važno je prometno čvorište.
- **Antsirabe**, oko 238 000 st.; nalazi se u središnjem dijelu otoka.
- **Toliara** (prije **Tulear**), oko 50 000 st.; smješten na JZ obali otoka i središnje je naselje istoimene provincije.
- **Antsiranana** (prije **Diego Suarez**), smješten na krajnjem sjeveru otoka. Središte istoimene provincije.

Najveća naselja i provincije Madagaskara

Izvor: <https://www.cairn.info/revue-population-2001-4-page-657.htm>

Gospodarstvo

- Poljoprivreda je dominantna djelatnost i njome se bavi oko 80 % stanovništva.
- Oranice i voćnjaci obuhvaćaju oko 5,2 % zemljišta, 58,5 % su pašnjaci, 26,2 % šume, a ostatak je neobrađeno i neplodno tlo. Oko 1/3 zemljišta se navodnjava.
- Osnovni prehrambeni proizvod je riža (2,2 mil. t.), slijedi manioka (oko 2 mil. t), zatim krumpir i slatki krumpir.
- Na plantažama se uzgajaju kava, klinčići, šećerna trska, pamuk, kakao, papar, duhan i dr.
- Stočarstvo: 10,4 mil. goveda, 1,4 mil. svinja, 600 000 ovaca, 1,5 mil. koza.
- Ribarstvo: oko 60 000 t ribe.
- Šumarstvo: ebanovina, palisandar, mahagonij, tikovina.

Agricultural Products

Rudarstvo i industrija

- Manje količine grafita, nikla, kroma, uranija, kamenog ugljena, zlata, dragog kamenja i soli.
- Nafta se vadi od 1980. na platformama.
- Oko 60 % energije dobiva se iz TE, ostatak iz HE.
- Industrija: manji pogoni za proizvodnju šećera, palminog ulja, piva, obuće, tekstila, papira, duhana, cementa.

Trgovina

- Kava, vanilija i klinčići glavni su izvozni proizvodi (2,4 mlrd. USD, 2015.).
- Uvozi se industrijska roba, teški strojevi, motorna vozila, nafta i naftni derivati. (3 mlrd. USD, 2015.)
- Trgovinski partneri: Francuska, Kina, SAD, zemlje EU.
- Vanjskotrgovinska bilanca uglavnom je negativna.

Promet

- Oko 1000 km željeznica i 17 300 km cesta. Antananarivo je glavno prometno središte.
- Toamasina je najveća luka preko koje se obavlja oko 35 % ukupne vanjske trgovine Madagaskara.
- Postoje 4 međunarodne zračne luke, među kojima je i nova zračna luka **Ivato** u Atananarivu.
- Trgovačka mornarica raspolaže s brodovima ukupne nosivosti oko 100 000 t.

Nova zračna luka Ivato u Atananarivu

Povijesno-geografski pregled

- Porijeklo stanovništva Madagaskara je miješano: indonezijski, malajski i afrički elementi te utjecaj arapskih trgovaca.
- Portugalski pomorac **Diogo Dias** postaje 1500 g. prvi Europljanin koji je stupio na Madagaskar.
- Tijekom 17. st. Britanci, Portugalci, Francuzi i Nizozemci bezuspješno pokušavaju uspostaviti kontrolu nad otokom. U 18. st. Francuzi uspijevaju osnovati nekoliko trgovačkih baza na istočnoj obali otoka.
- U 19. st. Je jako domorodačko kraljevstvo Merina koje sprječava prodiranje Francuza prema središtu otoka (podržavaju ga Britanci).
- Tek 1895. Francuzi uspostavljaju vlast nad otokom.

- Godine 1896. Madagaskar postaje francuska kolonija.
- Nakon Drugog svjetskog rata jača pokret za neovisnost. Godine 1946. Madagaskar postaje francuski prekomorski teritorij. Izbijaju nemiri na otoku 1947./48.
- Godine 1958. Madagaskar postaje autonomna republika (**Malgaška republika**), a 1960. proglašava neovisnost.
- Godine 1972. na otoku izbijaju krvavi nemiri upereni protiv vojne vlasti.
- Krajem 1975. zemlja mijenja ime u **Demokratska Republika Madagaskar**.
- Tijekom prvog desetljeća 21. st. Madagaskar potresaju politički nemiri koji prijete raspadanjem zemlje; 2009. vojska preuzima vlast u pokušaju stabilizacije države.
- Godine 2013. održani parlamentarni i predsjednički izbori pod nadzorom UN-a; stabilizacija stanja.